

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2010, Volume: 5, Number: 3, Article Number: E0008

QUALITATIVE STUDIES

Received: October 2009

Accepted: July 2010

Series : E

ISSN : 1308-7290

© 2010 www.newwsa.com

İ. Bakır Arabacı

Firat University

barabaci@firat.edu.tr

Elazig-Turkey

**STRATEJİK PLANLAMADA ÇEVRE ANALİZİ TEKNİĞİ OLARAK PEST ANALİZ
(F.Ü. EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ)**

ÖZET

Günümüzde sürekli değişen çevre, teknoloji, rekabet anlayışı örgütleri stratejik düşünmeye, hızlı karar almaya zorlamaktadır. Uzun erimli planların yerini stratejik planlar almaktadır. Stratejik planlamanın ilk aşamasını durum analizi oluşturmaktadır. PEST (Politik, Ekonomik, Sosyal, Teknoloji) Analizi, örgütün politik, ekonomik, sosyal ve teknolojik yönlerden incelenerek, önemli ve hemen harekete geçirilmesi gerekenleri tespit etmek ve bazı faktörlere göre olumlu veya olumsuz etkilerini ortaya çıkarmak için yapılan bir analizdir. Bu çalışmada, F.Ü.Eğitim Fakültesinin PEST Analizi betimsel bir modelde, nitel araştırma tekniği ile araştırılmıştır. Bu amaçla Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde görev yapan 12 akademik ve 2 idari personelle görüşme yapılarak, bilgi toplanmıştır. Bilgi toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Toplanan veriler betimsel ve içerik analiz yöntemine göre analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Stratejik Planlama, Çevresel Analiz Teknikleri, PEST Analizi, Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi

**THE PEST ANALYSIS AS THE ENVIRONMENT ANALYSIS TECHNIQUE IN STRATEGIC
PLANNING (THE SAMPLE OF F.U. FACULTY OF EDUCATION)**

ABSTRACT

Nowadays, the understanding of continuously changing environment, technology, competition forces the organizations to think strategically and to decide very fast. Strategic plans take the place of long term plans. The first stage of strategic planning is the status analysis. PEST (Political, Economic, Social, Technologic) Analysis is an analysis which is applied to define the ones which are important and necessary to activate immediately and to reveal their positive or negative affects according to some factors by In this study, the PEST Analysis of F.U. Faculty of Education has been searched with qualitative research technique in depictive model. Therefore, information has been collected by interviewing with 12 academic and 2 administrative personnel that work in the Faculty of Education in Firat University. As a means of collecting information, semi-structured interview forms have been used. The findings that were collected from the participants under the titles of PEST have been analysed according to the depictive and qualitative analysis methods and transferred to PEST Analysis table.

Keywords: Strategic Planning, Environmental Analysis Techniques, PEST Analysis, Firat University Faculty Of Education

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Sürekli değişen çevre koşulları, müşteri beklentilerindeki değişimler, örgütleri stratejik düşünmeye ve strateji geliştirmeye zorlamaktadır.

Stratejiler, uzun dönemdeki hedeflerimize nasıl ulaşacağız? Bu hedefleri nasıl gerçeğe dönüştüreceğiz?, Bu noktayı nasıl yakalayacağız? sorularının yanıtıdır. Stratejiler, vizyon ifadesinden doğarlar ve hedefleri gösterirler (Quigley, 1998, 81). Merkezi, durağan, örgüt dışında geliştirilen uzun erişimli planlar yerini günümüzde içsel, dinamik, katılımcı ve paylaşımcı stratejik planlara bırakmaktadır. Stratejik planlama, bir örgütün nerede olduğunu, nereye gitmek istediğini, oraya en iyi şekilde nasıl ulaşacağını görmesini sağlar (Herbst, 1996; David, 2000). Stratejik planlar giderek özel, kamu, ticari, hizmet örgütleri gibi tüm örgütlerin yapmaları gereken planlar haline dönüşmektedir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu çerçevesinde kamu örgütleri belirlenen bir sıra dahilinde stratejik planlarını yapmaktadırlar. Kamu örgütlerinin açık, şeffaf, hesap verebilir bir yapıya kavuşmaları; açık, net stratejik hedefler geliştirebilmelerine, faaliyet alanları ve performans göstergelerini belirleyebilmelerine ve buna göre bütçelerini oluşturmalarına bağlıdır. Stratejik planların oluşturulması, bir bakıma örgütlerin performanslarının değerlendirilmesi ve denetimi için de zorunludur.

Stratejik planlama süreci; çevresel çözümlene, örgütsel değerlendirme, strateji belirleme, stratejik planı oluşturma, uygulama ve performans değerlendirme olarak belirlenmiştir (Farrell ve Gring, 1993: Knoff ve Curtis, 1996; Morrison ve diğerleri, 1964). Day (1986:5) stratejik planlama sürecini; durum saptama ve değerlendirme, strateji belirleme, seçme ve uygulama olarak belirtmiştir. Stratejik planlamaya başlamak için durum analizi, durum analizi yapmak için de çevre analizi yapılmalıdır. Çevresel çözümlene; dış ve iç çevrenin çözümlenmesi olarak iki grupta inceleyebiliriz. Dış çevre çözümlenmesinin amacı, kurumsal karar verme sürecine rehberlik eden, özellikle amaç geliştirme, insan kaynaklarının gelişimi ve örgütün güçlülük, zayıflık, fırsatlar ve dış çevredeki tehditler alanındaki varsayımları formüle etmektir (Groff, 1981). Dış çevrede; ekonomik eğilimler, teknolojik eğilimler, düzenleyici eğilimler, fiziksel eğilimler, toplumsal/demografik eğilimler ve rekabetçi eğilimler incelenmelidir. İçsel çözümlene, örgütün kendi içinde olan, ancak genelde üst yönetimin kısa dönemli denetiminde olmayan değişkenlerden oluşur ve örgütün yapısı, kültürü ve kaynaklarını kapsar (Arabacı, 1993). Genel çevrede altı faktör etkilidir. Bunlar; sosyal, demografik, düzenleyici faktörler, teknolojik, politik, ekonomik göstergelerdir (Camillus, 1986:60). Örgütü etkileyen politik, sosyal, ekonomik ve piyasa gibi değişken faktörleri belirlemek için, yönetimin çevreyi incelemesi gerekir (Çoban, 1996:91). Durum analizi, örgütün içerisinde bulunduğu içsel ve dışsal çevrenin analiz edilerek, stratejiler geliştirilmesine olanak sağlar. Durum analizi SWOT, PEST, EFQM ve Malcolm Baldrige Kalite Kriterleri aracılığıyla yapılabilir. Durum analizi araçlarından en çok bilineni SWOT analizidir. Oysa uygulama kolaylığı, anlaşılabilirliği açısından **Politik, Ekonomik, Sosyal ve Teknolojik (PEST)** analizi de önemli bir tekniktir. Bu teknik yalnız başına yapılabileceği gibi, diğer tekniklerle birlikte de yapılabilir.

1.1. PEST Analiz (Pest Analyse)

PEST veya PESTLE İngilizce olarak; "Political, Economic, Social, Technological, Legal, Environmental Analyse"; Türkçe olarak **Politik,**

Ekonomik, Sosyal ve Teknolojik Analiz” yönlerden örgüt ve çevresinin incelenerek, önemli ve hemen harekete geçirilmesi gerekenleri tespit etmek ve bu faktörlerin olumlu veya olumsuz etkilerini ortaya çıkarmak için yapılan bir analizdir. Bu alanda ilk bilinen çalışma Francis J. Aguilar (1967) tarafından Ekonomik, Teknolojik, Politik ve Sosyo-Kültürel terimlerinin baş harflerinden oluşan 'ETPS' üzerine yazılan bir makalede geçmektedir http://stratejikyonetim.org/analiz_araclari/pest_analizi/giris). PEST analizi, genellikle bir örgütün ya da ürünün hangi noktada olduğunu ve nereye doğru gittiğini içeride olan olayları bir süre sonra etkileyecek olan dış çevredeki gelişmeler çerçevesinde tespit etmek için kullanılan bir araçtır. Örgütün faaliyet gösterdiği çevredeki büyük resmin görülmesine ve bu çevrede örgüt için fırsat ve tehdit olarak algılanabilecek olan faktörlerin tespit edilmesine yardımcı olan çok kullanışlı bir analiz aracıdır. Örgütün ya da birimlerinin dış çevresinin iyi analiz edilmesiyle fırsatlar avantaja çevirebilir ve de tehditler en aza indirilebilir. PEST analizi aracılığı ile örgüt çevresinin kilit unsurları olan politik, ekonomik, çevresel, sosyal ve teknolojik eğilimlerin incelenmesi, bunların örgüte olası etkilerinin kestirilmesi ve gerekli önlemlerin alınması mümkün olmaktadır.

1.2. Politik Analiz (Political Analyse)

Küreselleşme ile birlikte örgütler için politik dinamiklerin etkisi artmakta ve hızlanmaktadır. Dünyamızda yaşanan küreselleşme olgusu, demokrasi, insan hakları, tercih özgürlüğü, eğitim ve bireysel donanıma öncelik gibi kazanımları gerçekleştirmeye çalışırken, diğer taraftan örgütleri hukuki yaptırımlar, inanç, düşünce ve değerler sistemini değiştirerek örgütleri çeşitli zorluklarla karşı karşıya bırakmaktadır. Günümüzde yaşanan küresel krizler çeşitli yönlerden örgütleri zora sokmakta, bu zorlukla baş edebilmek için stratejik düşünmeye itmektedir. Örgütlerin çevrelerini sarmalayan politik çevre ve yönetimin uyguladığı politikalar örgütlerin yönetimlerinde olumlu/olumsuz etkilere neden olmaktadır. Politikalar; yöneticiye karar almada ilke ve standartlar sağlayan, verilecek kararların tutarlı, adil ve örgütün amaç ve çıkarlarıyla uyumlu olacağı konusunda güven veren, örgüt üyelerinin düşünce ve davranışlarına rehberlik eden kurallar dizisidir (Yüksel, 1998). Yönetim, çevredeki politik ortamı örgüt lehine çevirebildiği gibi, fırsatlardan yararlanılmadığında örgüt aleyhine bir durum oluşturabilir. Bu durum hem örgütün geleceğini olumsuz etkileyebilir, hem de örgütün en önemli kaynağı olan sosyal sermayenin etkili ve verimli faaliyet göstermesine engel olabilir.

1.3. Ekonomik Analiz (Economical Analyse)

Küreselleşmenin şekillendirdiği siyasi, sosyolojik ve teknolojik unsurların ivmelendirdiği yenedünya ekonomisini anlayabilmek ve bu ekonomiyi şekillendiren güçleri, ekonominin kurallarını tanımlayabilmek ülkeler ve örgütler açısından olduğu kadar küresel ekonomiden etkilenen örgütler açısından da yaşamsal bir öneme sahiptir (Kenichi, 2001). Morden'e göre büyük örgütler, faaliyette buldukları ülkelerin ekonomik koşullarını ve bu koşulların kendi örgütlerine getireceği sınırlamaları veya avantajları sistemli ve sürekli bir biçimde analiz ederek belirlemelidir (Morden, 1993). Bu açıdan örgüt yönetimi örgütün içinde yer aldığı çevredeki ekonomik durumları analiz etmek ve sonuçları örgüt lehine kullanmak durumundadır. Örgütün yaşaması, rekabet edebilmesi, büyümesi için ekonomik kaynaklarını artırması gerekmektedir. Günümüzde en fazla kamu

sektöründe yer alan ve kâr amacı gütmeyen örgütler ekonomik olarak sıkıntı çekmektedirler.

1.4. Sosyal Analiz (Social Analysis)

Örgütlerin sosyal çevresini; toplumsal tavırlar, arzular, beklentiler, eğitim, entelektüel düzey ve içinde yaşanılan toplumun gelenek ve görenekleri oluşturur. Sosyal sorumluluk bilincine sahip olan örgütler toplumda hakim olan sosyal değerleri her türlü örgütsel faaliyete dayanak yaparak başarıya ulaşabilirler (Wehrlich ve Koontz, 1993). Örgütlerin en önemli kaynakları insan kaynaklarıdır. Örgütleri oluşturan iç ve dış sosyal unsurların analiz edilmesi bu açıdan oldukça önemlidir. Sosyal çevrenin incelenmesi, beklentilere yönelik uygulamalara yer verilmesi, örgütsel etkililik ve verimliliğin en önemli koşullarından birisidir. Örgüt çevresindeki sosyal unsurları, müşterileri ve bunların örgüt üzerindeki etkisini kestiremeyen yönetim başarıya ulaşamaz.

1.5. Teknolojik Analiz (Technological Analysis)

Küreselleşmenin hem sebebi hem de sonucu olarak gösterilen teknolojik yenilikler ülkeleri, toplumları ve örgütleri etkilemektedir. Örgütlerin başarısı, bir bakıma teknolojiyi üretebilme, kullanabilme yeteneklerine bağlıdır. Kuram ve uygulamaların üretime dönüştürülmesi süreci olarak tanımlanabilen teknoloji, örgütsel eylemlerin kaliteli bir şekilde sunulmasında ve örgütün rekabet gücünün artırılmasında en önemli etkenlerden birisi olmaktadır. Teknoloji örgütsel gelişim ve dönüşümün de en önemli sebeplerinden birisidir. Küreselleşen dünyada toplumsal, ekonomik ve yönetsel yapılar teknolojik yeniliklerin giderek hızlanmasına paralel olarak yeniden şekillenmektedir. Toplumsal gelişme farklılıklarının giderilmesinin yanı sıra örgütler açısından sürdürülebilir bir rekabet avantajı kazanabilmenin başat dinamiği de teknoloji odaklı olmaktan geçmektedir. Bu değişim ihtiyaç duyulduğunda hemen başarılabilir bir süreç değildir. Her türlü değişimi öngörmeye, önemsemeye ve uyum sağlamaya yönelik icraatlarla örülü olmayı gerektiren bir süreçtir. Ancak teknoloji de çok kısa bir süre içerisinde eskiyebilmektedir (Alkan, 2004). Önemli olan teknolojik gelişime ayak uydurabilmektir. PEST analizinin tüm unsurlarının yeterince incelenmesi ve dışsal ve içsel çevrenin doğru bir şekilde analiz edilmesini gerektirir. Bu aşamadan sonra örgütün sahip olduğu güçlü yanların ve zayıflıkların, fırsatlar, tehditlerin ve avantajların en uygun olacak şekilde eşleştirilmesi amacıyla SWOT (fırsatlar, zayıflıklar, üstünlükler, tehditler) analizi yapılabilir.

Küreselleşme, teknolojik gelişmeler, bilginin insan yaşamındaki öneminin artması toplumsal dönüşümde eğitimi ve eğitim örgütlerini ön plana çıkarmaktadır. Eğitim fakülteleri, öğretmen yetiştiren üst düzey eğitim örgütü olarak üniversiteler içerisinde daha önemli bir konuma gelmiştir. Eğitim fakültelerinin etkililik ve verimlilikleri, misyonlarının farkına vararak, çevresel fırsatlardan en iyi şekilde yararlanabilmeleri ile olasıdır. Bu açıdan çevre analizleri, eğitim fakültelerinin strateji belirlemelerinde önem taşımaktadır.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Bu araştırmanın amacı, Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin PEST analizini ortaya çıkarmaktır.

Alt Amaçlar (Sub-Purposes):

- F.U.Eğitim Fakültesinin çevresinde Politik eğilimler nelerdir?
- F.U.Eğitim Fakültesinin çevresinde Ekonomik eğilimler nelerdir?
- F.U.Eğitim Fakültesinin çevresinde Sosyal eğilimler nelerdir?

- F.U.Eğitim Fakültesinin çevresinde Teknolojik eğilimler nelerdir?

Örgütlerin etkili ve verimli olmaları planlı bir şekilde faaliyet göstermelerime bağlıdır. Planlar geçmiş ve bugünün verileri ile geleceğin tasarlanmasını sağlar. Günümüzün değişken çevre koşulları, örgütleri stratejik düşünmeye ve stratejik plan yapmaya zorlamaktadır. Stratejik planlama durum analizi ile başlar. Durum analizinde en fazla kullanılan teknik SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats)'tur. Oysa basit, kolay ve etkin bir analiz tekniği olan PEST analiz de durum analizinde kullanılabilir. Bu çalışmada F.Ü.Eğitim Fakültesi'nin çalışanlarının görüşleri yardımı ile PEST analizini yapılmaktadır. Çalışmanın, eğitim kurumlarında stratejik plan hazırlanmalarına katkı sağlayacağı umulmaktadır.

3. YÖNTEM (METHOD)

Araştırma nitel araştırma yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma; Gözlem, görüşme ve döküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konulmasına yönelik nitel bir sürecin izlediği araştırmadır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Açık uçlu sorular katılımcılara kendi düşüncelerini özgürce belirtme fırsatı vermektedir (Babbie, 1990; Gall, Borg ve Gall, 1996; Oppenheim, 1996'dan akt. Türnüklü, 2007). Araştırmacı tarafından geliştirilen açık uçlu sorular alan uzmanı iki akademisyenin görüşüne sunulmuş; soruların anlaşılır olma ve kapsam geçerliliği konusunda önerilerinden faydalanılarak düzenlemeler yapılmıştır.

F.Ü. Eğitim Fakültesi'nin PEST analizinin gerçekleştirilmesinde görüşlerinden faydalanılan katılımcılar, bu fakültede görev yapan akademik ve idari personeldir. Bu amaçla gönüllü 12 akademik personel ve 2 idari personelle görüşülerek, gerekli açıklamalar çerçevesinde görüşme formunun doldurulması sağlanmıştır. Toplanan veriler, betimsel ve içerik analiz yöntemine göre analiz edilmiştir. Görüşme formlarında yer alan katılımcı görüşlerinin, Politik, Ekonomik, Sosyal ve Teknolojik temalara göre sıklık dereceleri belirlenmiş, bu unsurları kuvvetlendiren çarpıcı görüşler tabloların altında sunulmuştur. Alan uzmanı olan araştırmacı ve yönetim bilimci bir akademisyenin yardımı ile elde edilen veriler ışığında PEST analizi tablosu oluşturulmuştur. Olası çevresel etkiler dörtlü dereceleme ölçeği (İmkansız, düşük, olabilir, kuvvetle muhtemel), örgüte olan etkisi ise pozitif ve negatif yönde (-2, -1, 0, 1, 2) değerlendirilmiştir.

4. BULGULAR VE YORUMLAR (FINDINGS AND COMMENTS)

Bu bölümde yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile katılımcılardan elde edilen veriler PEST analizi ana başlıkları altında frekans tablosuna aktarılmış, katılımcı görüşlerinden bazıları olduğu gibi verilmiş ve yorumlanmıştır.

Tablo 1. Politik Faktörlere İlişkin Görüşler
(Table 1. The views on Political Factors)

Görüşler	f
Çok tercih edilen ve gelişmeye açık bir fakülte	/
Yönetmelik kararlara katılım azdır	//
Fen-Ed.Fak.'de okuyan ve mezunlar için Pedagojik For. Eğitimi vermektedir.	///
Ülkede çok sayıda öğretmen ihtiyacı bulunmaktadır.	////
Eğitim Fakültesi, üniversite içerisinde fazla söz sahibi değildir.	////
Fakülte içi ve dışında diğer birimler arasında etkili iletişim yok	//
Katı bürokratik ve statükocu yapı bulunmaktadır.	///
Plan, program ve politikaların gerçekçi değildir.	//
Denetim ve değerlendirmenin zayıftır.	/
Birim ve bölümlerin kurumsallaşmamıştır.	/

Tablo 2'de görüşler arasında ortak noktalar; Eğitim Fakültesi'nin üniversite genelindeki statüsünden memnun olunmadığı, plan, program ve politika ve kuralların gelenekçi, katı ve statükocu olduğu, stratejik olmadığı, geliştirmeye yönelik değerlendirmelerin yapılmadığı yönündedir. Doçent statüsündeki bir akademisyenin bu konudaki görüşü şöyledir:

- "Fakülte ile üniversitenin ilgili birimleri arasında iletişimin zayıflığından dolayı, aksamalar oluyor. Ders ücretlerimizi diğer birimlere göre geç alıyoruz. Kalorifer sistemi bir türlü düzen oluşturamadı"(Ak.12).

Tablo 2. Ekonomik Faktörlere Göre Olumlu Görüşler
(Table 2. The Positive views according to Economic Factors)

Görüşler	f
Fakülte fiziki mekân ve bazı araç-gereçler konusunda iyi durumda.	///
Gelir kaynaklarının çeşitlendirilebilir.	/
Eğitimin önemi anlaşıldığından, daha fazla yatırım yapılıyor.	/
Fakültenin öğrenci sayısının artması, üniversiteye ekonomik anlamda katkı sağlıyor.	///
Fakültenin kendine ait bir döner sermayesi yok, bütçe yetersiz.	////
Akademik çalışmalarda (Sempozyum, yayın) özendiricilik yok.	///
Ders ücretleri zamanında ödenmiyor.	///
Kırtasiye ve malzeme ihtiyaçları karşılanmıyor.	//

Ekonomik unsurlar açısından, eğitim fakültelerinin ve öğrencilerin sayısının artması, pedagojik formasyon uygulamasının yaygınlaşması, ekonomik bir güç unsuru olmaktadır. Ekonomik faktörlere ilişkin bazı akademisyenleri görüşü şöyledir:

- "Fakültenin öğrenci katkı paylarından oluşan ve üniversite bütçesinden ayrılan bütçesi, önceki yıllardan gelen yıllık bütçe artışlarına göre yapılıyor. Ek kaynak yok, bütçe yetersiz.(Ak.2)
- "Sadece bir sempozyumun yolluğu karşılanıyor. Yılda 7-8 sempozyuma gidiyoruz. Tümünü cebimizden karşılıyoruz"(Ak.3).
- "Başka üniversitelerde SCI'ye giren yayınlar için fakülteler prim veriyor." (Ak.7)

"Kırtasiye ihtiyaçlarımızı kendimiz karşılıyoruz. Öğretim üyelerine bilgisayar verilmeli" (Ak 5)

Sosyal faktörlere ilişkin katılımcı görüşleri Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Sosyal Faktörlere ilişkin Görüşler
(Table 3. The views on Social Factors)

Görüşler	f
Daha fazla sosyal ve kültürel etkinlikler yapılabilir.	///
Çevre ile bütünleşme sağlanabilir.	////
Fakülteler arası iletişimde yetersizlikler var.	////
Elazığ kültürel açıdan zengin, bu konuda liderlik yapamıyoruz.	/
Eğitim fakültesinin ve akademik personelin etki alanının geliş	//
Fakültemiz sosyal etkinlikler için çok uygun	//
Sosyal faaliyetler az.	////

Tablo 3'te sosyal faktörlere ilişkin en fazla atıf alan maddeler: "Çevre ile bütünleşmenin sağlanması" (5 atıf), ile "Fakülteler arası iletişim yetersiz" (5 atıf), "Sosyal etkinlikler yetersiz" (4 atıf) maddeleridir. Bu durumda katılımcıların sosyal faktörler içinde en fazla çevre ile iletişim kurulması, sosyal etkinliklere yer verilmesi görüşünde oldukları anlaşılmaktadır.

Sosyal faktörlere ilişkin bazı akademisyenleri görüşü şöyledir:

- "İç ve dış çevre ile ilişkiler güçlendirilmelidir. Sadece prosedür gereği olan belirli günlerin dışında, planlı programlı iletişim sağlanmalı." (Ak.10)
- "Elazığ kültürel açıdan zengin bir geçmişe ve potansiyele sahip. Eğitim Fakültesinin de bu potansiyeli kullanması gerekir." (Ak.12)

Teknolojik faktörlere ilişkin görüşler Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Teknolojik Faktörler İlişkin Görüşler
(Table 4. The views on Technologic Factors)

Görüşler	f
İnternet ve intranet uygulaması iyi durumda.	////////
Sınıflarda teknolojik araç sayısı artırılabilir.	////////
Her öğretim üyesine dizüstü bilgisayar verilmeli.	////
Araştırma veri tabanı desteği sağlanmalı.	/
E dergi çıkarılmalı.	/
Akademik personelin araç-gereç ihtiyacı karşılanmalı.	/

Tablo 4. incelendiğinde katılımcıların en fazla atıf yaptıkları maddeler: "Dersliklerde teknolojik araçların artırılması" (8 atıf), "İnternet teknolojisinin iyi durumda olduğu" (7 atıf), "Öğretim üyelerine dizüstü bilgisayar desteğinin sağlanması" (5 atıf) olmuştur. Teknolojik faktörlere ilişkin katılımcı görüşlerinden bazıları şöyledir:

- "Her katta bazı dersliklerde video projeksiyon cihazı var. Bazıları çalışmıyor. Fakültede 1 tane akıllı tahta var. Teknolojik ekipman geliştirilmeli" (Ak.6)
- "Yöneticilerin ilk göreve başladıkları zaman, teknolojik anlamda (özellikle web tabanlı) güzel gelişmeler oldu. Ancak gelişmeler kısa sürdü ve bitti" (Ak.12)

- "İnternet bağlantısı ve intranet uygulaması oldukça iyi. Belki uzaktan eğitim yapabiliriz. E-dergi çıkarılabilir." (Ak.11).

Tablo 4'te katılımcı görüşleri dikkate alındığında; internet teknolojisinin iyi durumda olduğu, ancak etkin kullanılmadığı, sınıflarda teknolojinin artırılması, akademisyenlere dizüstü bilgisayar desteğinin sağlanmasını istendiği sonucu ortaya çıkmaktadır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER (CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS)

PEST analizi; çevredeki olası eğilimlerin gözden geçirilmesi, önemli ve hemen harekete geçirilmesi gerekenleri tespit edilmesi ve bu faktörlerin olumlu veya olumsuz etkilerini ortaya çıkarmayı amaçlayan bir analizdir. Örgüt için strateji geliştirmede PEST analizi yalnız başına kullanıldığı gibi, SWOT gibi başka durum analizi teknikleri ile birlikte kullanılabilir.

Katılımcı görüşleri ışığında F.Ü. Eğitim Fakültesinin çevresinde Politik, Ekonomik, Sosyal ve Teknolojik dinamiklerin analizini ortaya çıkarmayı amaçlayan bu araştırma bulgularına yönelik olarak dört boyutlu PEST analiz tablosu çıkarılmıştır.

Tablo 5. F.Ü.Eğitim Fakültesi PEST Politik Analiz Tablosu
(Tablo 5. PEST Political Analysis)

İhtimal				Temel Eğilimler	İlişki	Etki
İmkansız	Düşük	Olabilir	Kuvvetli ihtimal			
			X	Eğitim fakültelerinin önemi giderek artıyor.	Üniversite içerisindeki önemi de artar.	1
	X			Fakülte içi ve dışı iletişim	Sosyal Etkileşim	-2
		X		Toplumun öğretmen olma gereksinimi	Daha etkin olma	2
		X		Öğretmenliğin uzmanlık mesleği olması	Daha nitelikli bir eğitim	2
			X	Katı bürokratik yapı	İletişim zayıflığı	-2

Akademik çevrede ve toplum gözünde öğretmenlik mesleğinin ve Eğitim Fakültelerinin önemi artmaktadır. Bu durum, üniversite içinde eğitim fakültelerinin de öneminin artmasına olumlu etki yapmaktadır. Ancak katılımcılar, F.Ü. Eğitim Fakültesi'nin bu eğilimden yararlanamadığı görüşündedirler. İnsan temelli örgüt yönetimi giderek önem kazanmaktadır. Oysa katılımcılar eğitim fakültesinde katı bürokratik yapının bulunduğunu belirtmektedirler. Bu durum örgütü olumsuz yönde etkilemektedir.

F.Ü.Eğitim Fakültesinin Ekonomik yönden analizi Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. F.Ü.Eğitim Fakültesi PEST Ekonomik Analiz Tablosu
(Tablo 6. PEST Economical Analysis)

İhtimal				Temel Eğilimler	İlişki	Etki
İmkansız	Düşük	Olabilir	Kuvvetle ihtimal			
		X		Fakülteye Ait ek kaynak ve döner sermaye oluşturma	Yatırım ve gelişmelerin sağlanması	2
			X	Bütçe yetersizliği	Personelin motivasyon eksikliği	-2
		X		Uzaktan eğitim	Statü ve gelir	2
		X		SCI destekli prim	Bilimsel yayın	2

Fakülte bütçesinin yetersiz olması, fakültenin gelişimine olumsuz yönde etki yapabilir. Oysa fakültenin elindeki kaynaklarla uzaktan eğitim, pedagojik formasyon gibi bazı faktörleri kullanarak ek kaynak elde etmesi mümkündür.

Katılımcı görüşleri ışığında F.Ü. Eğitim Fakültesinin Sosyal faktörlere ilişkin PEST analizi Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7. F.Ü.Eğitim Fakültesi PEST Sosyal Analiz Tablosu
(Tablo 7. PEST Social Analysis)

İhtimal				Temel Eğilimler	İlişki	Etki
İmkansız	Düşük	Olabilir	Kuvvetle ihtimal			
	X			Fakülte içi ve dışı iletişim zayıflığı	Örgütsel İklim	-2
		X		İlin kültürel etkinliklerine katkı	Statü ve değer	2
		X		Sosyal faaliyetler	Tanıtım	2
		X		Örgüt içi ve dışı ilişkiler	Örgütsel bağlılık	2
		X		Personel ihtiyaçlarının karşılanması	Bağlılık, performans artırımı	2

Örgütler sosyal bir sistem olarak (Bursalıoğlu, 2010:38; Hoy ve Miskel, 1991) örgüt içi ve örgüt dışı etkileşimlerden oluşur. Çevre sistemin enerji kaynağıdır. Bunlar örgütsel davranış için fırsat ve sınırlılıklar sunar. Bu nedenle örgütün çevre ile güçlü bir etkileşimi olmalıdır. Elazığ İli'nin güçlü bir kültürel yapısı bulunmaktadır. Eğitim Fakültesi bu yapıyı geliştirme yönünde olumlu bir katkı sağlayabilir. Bu da örgütün etkisini artırır. Oysa katılımcılar, örgütün dış çevre ile yeterli bir etkileşim sağlayamadığı gibi, fakülte içi ve dışında da iletişim konusunda yetersizlikler görmektedirler. Bu durum da örgütün sosyal etkisini azaltabilir, çalışanların bağlılık ve motivasyonlarına olumsuz olarak yansıtılabilir.

F.Ü. Eğitim Fakültesi'nin Teknolojik analizine yönelik sonuçlar Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8. F.Ü.Eğitim Fakültesi PEST Teknolojik Analiz Tablosu
(Tablo 8. PEST Technologic Analysis)

İhtimal						
İmkansız	Düşük	Olabilir	Kuvvetli İhtimal	Temel Eğilimler	İlişki	Etki
		X		Dersliklerde teknoloji kullanımı	Eğitim-öğretimde başarı	1
			X	Etkin bir internet uygulaması	Etkili iletişim	2
		X		Akademik personelin bilişim tek. yararlandırılması	Örgütsel bağlılık, performans artırılması	2
			X	Araştırma veri tabanı desteği	Bilimsel çalışma	2
			X	Fakülte e dergisi	Statü, saygınlık	1

Katılımcılar, F.Ü. Eğitim Fakültesi'nin etkin bir web destekli teknolojisinin olduğunu, bunun da internet üzerinden etkileşimi sağladığını düşünülebilirler (bakınız Tablo 4). Ancak İnternet teknolojisi ile iletişim, insanlar arası yüzyüze etkileşimi sağlayamaz. Bu nedenle katılımcılar sosyal etkileşimin yetersiz olduğunu belirtmiş olabilirler. Web destekli teknoloji e-dergi, araştırmacılar için veri desteği, uzaktan eğitim için kullanılabilir. Bu durum fakülte için statü ve ek gelir sağlayabilir. Dersliklerde daha fazla teknolojik araç kullanılarak, akademik personele dizüstü bilgisayar verilerek öğretimde başarı, örgütsel bağlılık, örgütsel etkililik ve verimlilik sağlanabilir.

Sonuç olarak, PEST analizinde kullanılan faktörler birbirlerini etkilemektedir. Bulgular ışığında stratejiler geliştirilebilir. Katılımcı görüşlerinden hareketle F.Ü. Eğitim Fakültesi için aşağıdaki öneriler getirilebilir:

- Fakülte içi ve dışı etkileşim geliştirilmesi kurumun etkililiğini artırabilir.
- Pedagojik formasyon, uzaktan eğitim, kurslar ve çeşitli uygulamalarla ek kaynaklar sağlanabilir.
- Akademik personelin teknolojiden daha fazla yararlanması, kırtasiye araç-gereç ihtiyaçlarının karşılanması motivasyonlarını artırabilir.
- Öğretimde daha fazla teknolojiden yararlanarak, öğretimsel başarı yükseltilebilir.
- Sosyal faaliyetlerle tanıtım ve kültürel liderlik sağlanabilir.

NOT (NOTICE)

Bu makale, 20-22 Mayıs 2010 tarihleri arasında Fırat Üniversitesi'nde düzenlenen "9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu"nda bildiri olarak sunulan, Sempozyum Oturum Başkanlarının yazılı önerisi ve Yürütme ve Bilim Kurulu tarafından da "Başarılı" bulunan çalışmanın yeniden yapılandırılmış versiyonudur.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Arabacı, İ.B., (2003). Eğitimde Stratejik Planlama. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara
2. Alkan, A.T., (2004). Dedelerinden Torunlarına Mektup: Denize Atılan Şişe veya Bir Devrin Muhasebesi. Türkiye Günlüğü D.77.
3. Bursalıoğlu, Z., (2010). Eğitim Yönetiminde Teori ve Uygulama. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
4. Camillus, J., (1986). Strategic Planning and Management Control. Lexington Books.
5. Çoban, H., (1996). Bilgi Toplumuna Planlı Geçiş. Bilgi Toplumuna Geçmek İçin Stratejik Planlama ve Yönetim Bilgi Sistemi Uygulaması. DPT Yayınları.
6. Drucker, P.F., (1996). Gelecek İçin Yönetim 1990'lar ve Sonrası (3.Baskı). (Çev; Fikret Üçcan), T. İş Bankası Yay.
7. Groff, W.H., (1981). Entrepreneurship Through Strategic Planning, Management and Evaluation. Web: <http://www.ericir.syr.edu/Ed218993>. Erişim:10.07.1993
8. Farrell, R. and Gring, S., (1993). Technology strategically planned. A dismal or bright, future. T.H.E. Journal. 21, (4)
9. Herbst, K.A., (1996). Long May It Live Thrust For. Educational Leadership. 26(3).
10. Hoy, W.K. ve Miskel, C.G., (2010). Educational administration. (Çev. Ed.Selahattin Turan). Ankara: Nobel Yayıncılık
11. Kenichi O., (2001). Görünmeyen Kıta, çev. Barış Gökçer AKBAY, İstanbul:Türk Henkel yayınları.
12. Knoff, H.M. and Curtis, M.J., (1996). Organizational Change-Bibliography. Ebscohost.gw 2. epnet com.
13. MEB., (2000). EFQM. Mükemmellik Modeli MLO Uygulamalarını Değerlendirme Semineri. Kastamonu, 2000
14. Morden, T., (1993). Business Strategy and Planning: Text and Cases, Mc.Graw Hill.
15. Morrison, J.,L., Renfro, W.,L. (1984). Futures Research and the Strategic Planning Process: Implications For Long-Range Planning in Higher Education.
16. Morrison, J,L. and Ptaszynski, J.G., (1990). Bir Eğitim Örgütünde Çevresel Çözümleme Sistemi Geliştirme: Öğrenilmiş Dersler.
17. www.Ericir.syr.edu Erişim: 10.06.1993
18. Quigley, J.V., (1994). Vision.How Leaders Develop It, Share It, Sustain It? Mc. Graw Hill İn. New York.
19. Quigley, J.V., (1998). Vizyon Oluşturulması Geliştirilmesi ve Korunması. Çeviren: Berat Çetin. Elipson Yayıncılık. İstanbul
20. Pfeiffer, J.W., Goodstein, L.D., Nolan, T.M., (1986). Applied Strategic Planning: A How To Do It Guide. San Diego C.A. Universty Associates
21. Pfeiffer, J.W., Goodstein, L.D., and Nolan, T.M., (1989). Shaping Strategic Planning. San Diego CA. University Associates.
22. Sweeney, N.R., Zirveye Tırmanma Yolları; Üst Düzey Yöneticiliği İçin Gerekli 16 Temel Beceri. Kitabın Orijinal Adı: For Those Who Would Be President. Çev: Yakut Eren . Rota Yayın Dağıtım
23. Şişman, M. ve Turan, S., (2001). Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi. Ankara: Pegem A Yayıncılık
24. Tavmergen, İ., (1998). Doğrudan Pazarlamada Stratejik Pazarlama Planlaması ve Uygulanabilecek Stratejiler. MPM Verimlilik Dergisi.1998/4

25. Telem, M., (1991). Information Technology, School Management. www.ebscohost.html. Erişim: 10.06.1993
 26. Türnüklü, A., (2007). Liselerde Öğrenci Çatışmaları. Eğitim Yönetimi Dergisi.13, (49).128-166
 27. Yıldırım, A ve Şimşek, H., (2006). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınları.
 28. Yüksel, Ö., (1998). İnsan Kaynakları Yönetimi. Ankara: Gazi Kitapevi.
 29. Wehrich, H. and Koontz, H., (1993). Management: A Global Perspective, Mc Graw-Hill Inc, UK.
- Web Kaynakları:**
http://stratejikyonetim.org/analiz_araclari/pest_analizi/giris).
Erişim Tarihi: 08.03.2010.